

Määräykset ja ohjeet 25/2013

Vakavaraisuuden laskenta ja suuret asiakasriskit

Dnro
FIVA 18/01.00/2013

Antopäivä
9.12.2013

Voimaantulopäivä
1.1.2014

FINANSSIVALVONTA
puh. 010 831 51
faksi 010 831 5328
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi
www.finanssivalvonta.fi

Lisätietoja
Riskienvalvonta/Luottoriskit
Riskienvalvonta/Markkina- ja likviditeettiriskit sekä Operatiiviset riskit
Instituutiovalvonta/Rahoitussektori

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Määräys"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Ohje"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

"Ohje"-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräys- ja ohjekokoelma > Uusi määräyskokoelma](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	6
1.2	Määritelmät	6
2	Säädöstausta ja kansainväliset suositukset	8
2.1	Lainsäädäntö	8
2.2	Euroopan unionin asetukset	9
2.3	Euroopan unionin direktiivit	9
2.4	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet	9
2.5	Kansainväliset suositukset	9
3	Tavoitteet	12
4	Omat varat ja niiden vähimmäismäärä	13
4.1	Uudet omiin varoihin merkittävät pääomainstrumentit ja muut erät	13
4.1.1	<i>Ydinpääomaan (CET1) kuuluva sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto</i>	13
4.1.2	<i>Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon instrumenteista luetut erät</i>	14
4.1.3	<i>Uusien omiin varoihin luettavien pääomainstrumenttien ehtojen hyväksyminen ja niiden toimittaminen Finanssivalvonnalle</i>	14
4.1.4	<i>Osakeyhtiölain mukaisten pääomalainojen merkintä omiin varoihin</i>	15
4.2	Siirtymäsäännökset	16
4.2.1	<i>Omien varojen vaatimusten täyttäminen</i>	16
4.2.2	<i>Käypään arvoon arvostettujen realisoitumattomien tappioiden käsittely</i>	16
4.2.3	<i>Käypään arvoon arvostettujen realisoitumattomien voittojen käsittely</i>	16
4.2.4	<i>Ydinpääoman (CET1), ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) vähennyksiin sovellettavat prosenttiosuudet</i>	17
4.2.5	<i>Muiden instrumenttien ja erien kuin vähemmistöosuuden sisällyttäminen konsolidoituun ydinpääomaan (CET1)</i>	17
4.2.6	<i>Vähemmistöosuuden ja tytäryritysten liikkeeseen laskemien ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien sisällyttäminen konsolidoituihin omiin varoihin</i>	17
4.2.7	<i>Ylimääräiset suodattimet ja vähennykset</i>	18

	4.2.8	<i>Vanhojen pääomainstrumenttien ja erien vapauttaminen määräajaksi uusien säännösten soveltamisesta</i>	18
5		Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä	20
	5.1	Määritelmät	20
	5.2	Vastuuryhmät	20
	5.2.1	<i>Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta</i>	20
	5.2.2	<i>Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta</i>	20
	5.2.3	<i>Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta</i>	21
	5.2.4	<i>Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä</i>	21
	5.2.5	<i>Vähittäissaamiset</i>	22
	5.2.6	<i>Asuinkiinteistövakuudelliset saamiset</i>	22
	5.2.7	<i>Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut</i>	23
6		Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä	25
	6.1	IRBA:n lyhenteet	25
	6.2	Luvanvaraisuus	25
	6.3	IRBA:n vaiheittainen käyttöönotto	26
	6.4	Jatkuva valvonta	26
	6.5	Luokittelujärjestelmän muutokset	26
	6.6	Maksukyvyttömyyden määritelmä	27
	6.7	Tappio-osuus (LGD)	27
7		Luottoriskin vähentämistekniikat	29
	7.1	Valtioiden ja muun julkisen sektorin vastatakaukset	29
8		Markkinariskin vakavaraisuusvaatimus	30
	8.1	Euroopan pankkiviranomaisen EBAn ohjeistus	30
	8.2	Hyödykeriskin maturiteettipohjainen laskentatapa	30
9		Arvopaperistamisen vakavaraisuusvaatimus	32
	9.1	Euroopan pankkiviranomaisen EBAn ohjeistus	32
10		Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus	33
	10.1	Laskentamenetelmien käyttöönoton edellytykset	33
	10.1.1	<i>Perusmenetelmä</i>	33
	10.1.2	<i>Standardimenetelmä</i>	34
	10.1.3	<i>Vaihtoehtoinen standardimenetelmä</i>	34
	10.1.4	<i>Kehittynyt menetelmä</i>	34

11	Suuret asiakasriskit	36
11.1	Suuriin asiakasriskeihin liittyvät ohjeet	36
11.2	Rahoitus ja vakuutusryhmittymän taseen ulkopuoliset sitoumukset	36
11.3	Suurten asiakasriskien ylitysraportointi	37
12	Vakavaraisuustietojen julkistaminen	38
12.1	Tietojen olennaisuus, liikesalaisuuksina tai luottamuksellisina pidettävät tiedot sekä tietojen julkistamistiheys	38
12.2	Merkittävän tytärluottolaitoksen tai -sijoituspalveluyrityksen julkistamisvelvollisuus	38
13	Kumotut määräykset ja ohjeet	40
14	Muutoshistoria	41
15	Liitteet	43

1 Soveltamisala ja määritelmät

- (1) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin valvottaviin sekä muihin valvottaviin:
- luottolaitokset
 - sijoituspalveluyritykset, lukuun ottamatta sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä
 - rahastoyhtiöt, jotka harjoittavat sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa (omaisuudenhoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt)
 - talletuspankkien yhteenliittymien keskusyhteisöt
 - luottolaitosten omistusyhteisöt
 - sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt
 - rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyritykset.
- (2) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyrityksiin sovelletaan ainoastaan näiden määräysten ja ohjeiden lukua 11.
- (3) Lukua 10, jossa käsitellään EU:n vakavaraisuusasetuksen 3 osan III osaston operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta, ei sovelleta omaisuudenhoitoa harjoittaviin rahastoyhtiöihin, asetuksen 95 artiklassa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin, jotka harjoittavat ainoastaan sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 1, 2, 4, 5, 7, 8 tai 9 kohdissa tarkoitettua toimintaa eikä asetuksen 96 artiklassa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin. Edellä mainittuihin sijoituspalveluyrityksiin sovelletaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 97 artiklan mukaista kiinteiden kulujen menetelmää.
- (4) Lukua 11 (suuret asiakasriskit) ei sovelleta omaisuudenhoitoa harjoittaviin rahastoyhtiöihin, EU:n vakavaraisuusasetuksen 95 artiklassa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin, jotka harjoittavat ainoastaan sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 1, 2, 4, 5, 7, 8 tai 9 kohdissa tarkoitettua toimintaa eikä EU:n vakavaraisuusasetuksen 96 artiklassa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin.
- (5) Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöihin näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan ainoastaan niiden konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella.

1.2 Määritelmät

Näissä määräyksissä ja ohjeissa käytetään jäljempänä seuraavia määritelmiä:

- (6) *Valvottavalla* tarkoitetaan kaikkia edellä luvussa 1.1. esitettyjä määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvia Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisia valvottavia ja muita toimijoita.

- (7) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan siihen saakka, kunnes EU:n vakavaraisuusasetuksen 193 artiklan 10 kohdan a) alakohdan tarkoittama pääindeksiä koskeva tekninen täytäntöönpanostandardi on annettu, alakohdan tarkoittamana *pääindeksinä* pidetään OMX Helsinki 25 indeksiä.

2 Säädöstausta ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014, jäljempänä myös LLL)
- Sijoituspalvelulaki (747/2012), jäljempänä myös SipaL)
- Laki talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010)
- Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (699/2004, jäljempänä myös Ra-val)
- Valtiovarainministeriön asetus luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän suuria asiakasriskejä koskeviin rajoituksiin sovellettavista poikkeuksista (699/2014)
- Laki valtion liikelaitoksista (1062/2010)
- Kunnallinen eläkelaki (549/2003)
- Arvopaperimarkkinalaki (746/2012)
- Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (749/2012)
- Sijoitusrahastolaki (48/1999)
- Laki asumisoikeusasunnoista (650/1990)
- Osakeyhtiölaki (624/2006)
- Osuuskuntalaki (421/2013)
- Kirjanpitolaki (1336/1997)
- Laki valtion erityisrahoitusyhtiöistä (443/1998)

- Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta (445/1998).

(Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)

2.2 Euroopan unionin asetukset

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy seuraava Euroopan unionin asetus:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 575/2013 (32013R575) , annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta; EUVL N:o L 176, s. 1 (EU:n vakavaraisuusasetus).

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy runsaasti EU:n vakavaraisuusasetusta täydentäviä Euroopan komission asetuksia ja päätöksiä, joilla pannaan täytäntöön Euroopan pankkiviranomaisen valmistelemat tekniset standardit. Komission asetukset ja päätökset löytyvät komission verkkopalvelusta (European Commission – Banking and finance – Regulatory Capital). Lisäksi Finanssivalvonnan verkkopalvelun sääntelyosiossa on esitetty koottuna aihepiiriin liittyvät EU-säädökset. *(Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)*

2.3 Euroopan unionin direktiivit

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy seuraava Euroopan unionin direktiivi:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU (32013L0036), annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta; EUVL N:o L 176, s.338 (jäljempänä luottolaitosdirektiivi)

2.4 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- Luottolaitostoiminnasta annetun lain 11 luvun 16 § *(Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)*

2.5 Kansainväliset suositukset

Näitä määräyksiä ja ohjeita laadittaessa on otettu huomioon seuraavat kansainväliset suositukset:

- (1) Luottoriskin standardimenetelmän osalta osalta näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:

- Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 artiklan 178 mukaisesti (EBA/GL/2016/07)
- (2) Sisäisten luottoluokitusten menetelmän (luku 6) osalta näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ja sen edeltäjän Euroopan pankkivalvojien komitean (CEBS) ohjeet:
- Guidelines on the implementation, validation and assessment of Advanced Measurement and Internal Ratings Based Approaches¹
 - Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 artiklan 178 mukaisesti (EBA/GL/2016/07)
- (3) Markkinariskin osalta (luku 8) näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:
- Ohjeet stressatusta Value at Risk –mallista (Stressed VaR) EBA/GL/2012/2 (annettu 16.5.2012)
 - Ohjeet maksukyvyttömyysriskin ja luottoluokan siirtymäriskin kasvun kattamiseksi vaadittavasta pääomasta (Incremental Risk Charge, IRC) EBA/GL/2012/3 (annettu 16.5.2012)
 - Ohjeet vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden modifioituun duraatioon tehtävistä asetuksen (EU) N:o 575/2013 340 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisista korjauksista (EBA/GL/2016/09). (Annettu 20.2.2017, voimaan 1.3.2017)
- (4) Arvopaperistamisen osalta (luku 9) näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet
- Ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 243 ja 244 artiklassa tarkoitettusta merkittävästä luottoriskin siirrosta (annettu 7.7.2014) (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)
 - Ohjeet implisiittisestä tuesta arvopaperistamistransaktiolla asetuksen (EU) N:o 575/2013 248 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2016/08) (Annettu 20.2.2017, voimaan 1.3.2017)
- (5) Operatiivisen riskin (luku 10) osalta näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät läheisesti seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ja sen edeltäjän CEBSin ohjeet:
- Guidelines on the implementation, validation and assessment of Advanced Measurement and Internal Ratings Based Approaches (annettu 4.4.2006)
 - Compendium of Supplementary Guidelines on implementation of operational risk (annettu 21.12.2009)
 - Guidelines on Operational Risk Mitigation Techniques (annettu 22.12.2009)
 - Guidelines on Advanced Measurement Approach (AMA) - Extensions and Changes (annettu 6.1.2012)

¹ CEBS:in ohjeen jaksot 3.3.2.1 ja 3.4.4 kumoutuvat 1.1.2021 alkaen.

- (6) Suurten asiakasriskien (luku 11) osalta näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ja sen edeltäjän CEBSin ohjeet:
- Guidelines on the implementation of the revised large exposures regime (11.12.2009)
 - Ohjeet pankkitoimintaa säännellyn kehyksen ulkopuolella harjoittavien varjopankkiyhteisöjen vastuiden rajoittamiseen asetuksen (EU) N:o 575/2013 395 artiklan 2 kohdan mukaisesti (EBA/GL/2015/20)
- (7) Vakavaraisuustietojen julkistamisen osalta (luku 13) näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:
- Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 432 artiklan 1 kohdassa, 432 artiklan 2 kohdassa ja 433 artiklassa säädetystä olennaisuudesta, liikesalaisuuden piiriin kuulumisesta ja luottamuksellisuudesta sekä julkistamistiheydestä (EBA/GL/2014/14) *(Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)*

3

Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on antaa EU-sääntelyn sallimissa puitteissa valvottaville lisäohjeistusta vakavaraisuuden laskennasta ja suurista asiakasriskeistä.
- (2) Lisäohjeistus liittyy EU:n vakavaraisuusasetuksen säännösten kansalliseen soveltamiseen sekä Euroopan pankkiviranomaisen ja Euroopan pankkiviranomaisen edeltäjän, Euroopan pankkivalvojien komitean CEBSin ohjeisiin ja suosituksiin.
- (3) Nämä määräykset ja ohjeet sisältävät myös Finanssivalvonnan määräykset EU:n vakavaraisuusasetuksessa toimivaltaisen viranomaisen harkintavaltaan jätetyistä asioista.
- (4) Näihin määräyksiin ja ohjeisiin sisältyy myös liitteitä, joiden tavoitteena on ohjeistaa valvottavia sisäisten mallien käyttöön (IRBA ja AMA) liittyvissä hakemusmenettelyissä ja IRBAan liittyvän jatkuvan valvonnan dokumenttitarpeissa.

4

Omat varat ja niiden vähimmäismäärä

4.1 Uudet omiin varoihin merkittävät pääomainstrumentit ja muut erät

4.1.1 Ydinpääomaan (CET1) kuuluva sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

- (1) Osakeyhtiölain 8 luvun 2 §:n mukaan osakeyhtiömuotoisella laitoksella voi olla sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon voi tulla varoja esimerkiksi osakeannista, optio-oikeuden tai erityisen oikeuden merkinnästä tai yhtiön hallussa olevan osakkeen luovuttamisesta taikka pääomasijoituksista. Myös osuuskunta-muotoisella laitoksella voi osuuskuntalain 8 luvun 2 §:n mukaan olla sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto.

OHJE (kohdat 2-4)

- (2) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto kuuluu EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan e-alakohdan mukaisesti ensisijaisen ydinpääoman (CET1) muihin rahastoihin. EU:n vakavaraisuusasetuksen 26, 51 ja 62 artiklan mukaan ylikurssi liikkeeseen lasketuista pääomainstrumenteista kuuluu siihen omien varojen lajiin, jonka ehdot pääomainstrumentti täyttää. Tämä voi johtaa siihen, että sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoa ei voi kokonaisuudessaan lukea ydinpääoman (CET1) eräksi, mikäli rahastoon kirjattu pääomainstrumentti ei täytä EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 ja eräissä tapauksissa 29 artiklassa asetettuja vaatimuksia. Mikäli instrumentista saadut varat luetaan ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1), on erityistä huomiota kiinnitettävä siihen, että instrumentin ehdot sisältävät CRR 52 artiklan 1 kohdan n-alakohdan ja 54 artiklan mukaisen tappionkattamismekanismin. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)
- (3) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 26, 51 ja 62 artiklasta seuraa, että valvottavan on voitava jatkuvasti selvittää, mitä eriä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastossa on. Valvottavan on pystyttävä luotettavasti esittämään, miten näitä eriä on käsitelty omien varojen raportoinnissa sekä omista varoista julkistettavissa tiedoissa.
- (4) EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan d-alakohdan edellytyksen mukaisesti osake- tai osuusanneissa saadut varat tulisi kirjata ja myös julkistaa erillisenä eränä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastossa niissä tapauksissa, joissa osakkeiden tai osuuk-sien merkinnästä saadut varat luetaan ydinpääomaan (CET1). (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)

4.1.2 Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon instrumenteista luetut erät

- (5) EU:n vakavaraisuusasetuksen 78 artiklan 1 kohdan mukaan ydinpääomaan (CET1), ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) tai toissijaiseen pääomaan (T2) luettavien instrumenttien vähentäminen, takaisin ostaminen tai lunastaminen edellyttää toimivaltaisen viranomaisen lupaa.

OHJE (kohta 6)

- (6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon pääomainstrumenteista merkittyjen erien vähentäminen, takaisin ostaminen tai lunastaminen edellyttää EU:n vakavaraisuusasetuksen 78 artiklan 1 kohdan mukaan Finanssivalvonnan lupaa. Pääomainstrumenteilla tarkoitetaan tässä EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 - 29, 52 tai 63 artiklan mukaiset edellytykset täyttäviä osakkeita ja osuuksia. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)

4.1.3 Uusien omiin varoihin luettavien pääomainstrumenttien ehtojen hyväksyminen ja niiden toimittaminen Finanssivalvonnalle

- (7) EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan valvottavat saavat 28.6.2013 jälkeen luokitella pääoman ydinpääomainstrumenteiksi (CET1) vasta sen jälkeen, kun ne ovat saaneet siihen luvan toimivaltaisilta viranomaisilta. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuulla Euroopan pankkiviranomaista.
- (8) EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan pankkiviranomainen laatii kunkin jäsenmaan toimivaltaisen viranomaisen toimittamien tietojen perusteella luettelon jäsenvaltioissa hyväksytyistä ydinpääomainstrumenttien (CET1) muodoista ja julkaisee sen. Euroopan pankkiviranomaisen tehtävänä on EU:n vakavaraisuusasetuksen 80 artiklan mukaan valvoa unionissa laitosten liikkeeseen laskemien pääomainstrumenttien laatua.
- (9) Ensimmäinen Euroopan pankkiviranomaisen ydinpääomaluettelo julkaistiin 28.5.2014. Ydinpääomaluetteloa päivitetään säännöllisesti ja se on luettavissa Euroopan pankkiviranomaisen verkkopalvelussa omien varojen osiossa muut julkaisut (eba.europa.eu – regulation and policy – own funds). Luettelosta käyvät ilmi kunkin jäsenmaan hyväksymät ydinpääomainstrumenttityypit. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)
- (10) Euroopan pankkiviranomainen julkaisi 7.10.2014 ensimmäisen selontekonsa ensisijaisen lisäpääoman (AT1) hyväksyttävistä ehdoista ja päivittää selontekoaan säännöllisesti. Euroopan pankkiviranomainen on julkaissut myös hyväksyttävät ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumentin malliehdot. Myös nämä ovat luettavissa Euroopan pankkiviranomaisen verkkopalvelussa. (Annettu 30.8.2016, voimaan 15.9.2016)
- (11) Finanssivalvonta on julkaissut verkkopalvelussa lisäohjeistusta omien varojen laadun valvontaan liittyen (Finanssivalvonta.fi – Valvonta – Vakavaraisuusvalvonta - omat varat) (Annettu 30.8.2016, voimaan 15.9.2016).

OHJE (kohta 12)

- (12) Ennen Finanssivalvonnan EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 2 kohdan nojalla myöntämää lupaa, ei pääomainstrumenttia tulisi esittää eikä ilmoittaa vakavaraisuuslaskennan ydinpääomaan luettavana pääomainstrumenttina.

OHJE (kohdat 13 – 14)

- (13) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat antavat ennakkoilmoituksen Finanssivalvonnalle uusista, liikkeeseen laskettavista ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) ja toissijaiseen pääomaan (T2) luettavaksi tarkoitetuista pääomainstrumenteista ja niiden keskeisistä ehdoista. Koska Euroopan pankkiviranomainen seuraa ja valvoo ensisijaisen lisäpääoman (AT1) hyväksyttäviä ehtoja, Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat ottavat hyvissä ajoin yhteyttä Finanssivalvontaan ja toimittavat Finanssivalvonnalle suunnitellut ehdot ja niiden vertailun EU:n vakavaraisuusasetuksen ja komission delegoidun asetuksen 241/2014 asettamiin edellytyksiin, joiden täyttämistä pääomainstrumentilta vaaditaan.² AT1-instrumentin lainaehtoja laadittaessa olisi hyvä noudattaa Euroopan pankkiviranomaisen suosituksia, jotka on julkaistu Euroopan pankkiviranomaisen selonteossa tai sen antamissa tulkinnoissa ns. Q&A-prosessissa. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)
- (14) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat ilmoittavat ennakkoon Finanssivalvonnalle sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtävästä pääomasijoituksesta ja sen määrästä sekä siihen liittyvistä ehdoista.

4.1.4 Osakeyhtiölain mukaisten pääomalainojen merkintä omiin varoihin

- (15) Pääomainstrumenttien, jotka luetaan omiin varoihin, on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetty vaatimukset.
- Ydinpääomaan (CET1) luettavilta pääomainstrumenteilta vaadittavista ehdoista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklassa, jonka lisäksi 29 artiklassa on lisää säännöksiä ei-osakeyhtiömuotoisten laitosten CET1-pääomainstrumenteista vaadittavista ehdoista.
 - Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) luettavilta pääomainstrumenteilta vaadittavista ehdoista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 52 artiklassa.
 - Toissijaiseen lisäpääomaan (T2) luettavilta pääomainstrumenteilta vaadittavista ehdoista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 63 artiklassa.
- (16) Osakeyhtiölain 12 luvussa on myös omia säännöksiä pääomalainoista. Osakeyhtiölain 12 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan pääomalainan pääoma voidaan palauttaa ja sen korko saadaan maksaa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän.

² Komission delegoitu asetukset (EU) N:o 241/2014, annettu 7 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla laitoksia koskevien omien varojen vaatimusten alalla (L 74/8 Euroopan unionin virallinen lehti 14.3.2014)

Osakeyhtiölain 12 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan lainaehdojen muutos, joka on saman luvun 1 §:n 1 momentin vastainen, on pätemätön.

OHJE (kohdat –17 - 18)

- (17) Koska EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan h-alakohdan ja 52 artiklan 1 kohdan l-alakohdan mukaan CET1- ja AT1 - pääomainstrumenttien pääoma voidaan palauttaa vain jakokelpoisista eristä, ei osakeyhtiölain mukaista pääomalainaa voida Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan lukea ydinpääomaan (CET1) eikä ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1).
- (18) Jotta pääomainstrumenttien lukeminen omiin varoihin on mahdollista, Finanssivalvonta suosittelee, että osakeyhtiömuotoiset valvottavat laskevat liikkeeseen vain sellaisia osakeyhtiölain ja osuuskuntalain mukaiset vaatimukset täyttäviä pääomainstrumentteja, jotka täyttävät myös EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyt vaatimukset.

4.2 Siirtymäsäännökset

4.2.1 Omien varojen vaatimusten täyttäminen

MÄÄRÄYS (kohta 19)

- (19) EU:n vakavaraisuusasetuksen 465 artiklan 2 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että valvottavien ensisijaisen ydinpääoman (CET1) osuus on oltava 4,5 prosentin tasolla ja ensisijaisen pääoman (T1) osuus 6 prosentin tasolla.

4.2.2 Käypään arvoon arvostettujen realisoitumattomien tappioiden käsittely

MÄÄRÄYS (kohta 20)

- (20) EU:n vakavaraisuusasetuksen 467 artiklan 3 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että käypään arvoon arvostetuista ja taseessa ilmoitetuista varoihin tai velkoihin liittyvistä realisoitumattomista tappioista on sisällytettävä ydinpääomaan (CET1) 100 prosentin prosentti-osuus 1.1.2014 - 31.12.2017 välisenä aikana.

4.2.3 Käypään arvoon arvostettujen realisoitumattomien voittojen käsittely

MÄÄRÄYS (kohta 21)

- (21) EU:n vakavaraisuusasetuksen 468 artiklan 3 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että käypään arvoon arvostetuista ja taseesta ilmoitetuista, varoihin tai velkoihin liittyvistä realisoitumattomista voitoista on sisällytettävä ydinpääomaan (CET1) 100 prosentin prosentti-osuus 1.1.2015–31.12.2017 välisenä aikana.³

³ EU:n vakavaraisuusasetuksen 468 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan mukainen poikkeus sallia sisällyttäminen, kun myös realisoitumattomat tappiot sisällytetään ydinpääomaan (CET1) 467 artiklan mukaisesti.

4.2.4 Ydinpääoman (CET1), ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) vähennyksiin sovellettavat prosenttiosuudet

MÄÄRÄYS (kohta 22)

- (22) EU:n vakavaraisuusasetuksen 478 artiklan 3 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että 478 artiklan 1 kohdan tarkoittamiin ydinpääomasta (CET1), ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) ja toissijaisesta pääomasta (T2) vähennettäviin eriin sovelletaan 100 prosentin prosenttiosuutta 1.1.2014–31.12.2017 välisenä aikana. 478 artiklan 2 kohdan tarkoittamiin eriin sovelletaan 100 prosentin prosenttiosuutta 1.1.2014–31.12.2023 välisenä aikana. (Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)

4.2.5 Muiden instrumenttien ja erien kuin vähemmistöosuuden sisällyttäminen konsolidoituun ydinpääomaan (CET1)

MÄÄRÄYS (kohdat 23 - 24)

- (23) EU:n vakavaraisuusasetuksen 479 artiklan 1 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että sanotun kohdan a-alakohdan mukaiset erät saadaan sisällyttää konsolidoituun ydinpääomaan (CET1) soveltamalla 1.1.2014–31.12.2017 välisenä aikana enintään seuraavia prosenttiosuuksia :
- 80 % ajanjaksolla 1.1.–31.12.2014
 - 60 % ajanjaksolla 1.1.–31.12.2015
 - 40 % ajanjaksolla 1.1.–31.12.2016
 - 20 % ajanjaksolla 1.1.–31.12.2017.
- (24) EU:n vakavaraisuusasetuksen 479 artiklan 1 kohdan b–d -alakohdienten tarkoittamiin eriin sovelletaan nollan prosentin prosenttiosuutta ajanjaksolla 1.1.2014–31.12.2017.

4.2.6 Vähemmistöosuuden ja tytäryritysten liikkeeseen laskemien ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien sisällyttäminen konsolidoituihin omiin varoihin

MÄÄRÄYS (kohta 25)

- (25) EU:n vakavaraisuusasetuksen 480 artiklan 3 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kertoimen on oltava vähintään
- 0,2 ajanjaksolla 1.1.–31.12.2014
 - 0,4 ajanjaksolla 1.1.–31.12.2015
 - 0,6 ajanjaksolla 1.1.–31.12.2016
 - 0,8 ajanjaksolla 1.1.–31.12.2017.

4.2.7 Ylimääräiset suodattimet ja vähennykset

MÄÄRÄYS (kohta 26)

- (26) EU:n vakavaraisuusasetuksen 481 artiklan 5 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin suodattamiin ja vähennyksiin sovelletaan nollan prosentin prosenttiosuutta 1.1.2014 - 31.12.2017 välisenä aikana.

4.2.8 Vanhojen pääomainstrumenttien ja erien vapauttaminen määräajaksi uusien säännösten soveltamisesta

- (27) EU:n vakavaraisuusasetuksen 484 artiklan 1 kohdan mukaan vanhoilla pääomainstrumenteilla tarkoitetaan vain niitä pääomainstrumentteja ja muita omien varojen eriä, jotka oli laskettu liikkeeseen tai olivat osana omia varoja ennen 31.12.2011 ja, jotka eivät ole 483 artiklan 1 kohdan tarkoittamia valtiontukea sisältäviä instrumentteja.

MÄÄRÄYS (-kohdat 28 - 30)

- (28) EU:n vakavaraisuusasetuksen 486 artiklan 6 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 2 kohdan mukaisiin 31.12.2012 rajoituksettomien ensisijaisiin omiin varoihin luettuihin eriin saa soveltaa 486 artiklan 5 kohdan mukaisia enintään seuraavia prosenttiosuuksia luettaessa eriä ydinpääomaan (CET1):

- 80 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2014
- 70 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2015
- 60 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2016
- 50 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2017
- 40 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2018
- 30 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2019
- 20 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2020
- 10 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2021.

- (29) EU:n vakavaraisuusasetuksen 486 artiklan 6 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 3 kohdan mukaisiin 31.12.2012 rajoituksenalaisiin ensisijaisiin omiin varoihin luettuihin eriin saa soveltaa 486 artiklan 5 kohdan mukaisia enintään seuraavia prosenttiosuuksia luettaessa eriä ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1):

- 80 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2014
- 70 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2015
- 60 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2016
- 50 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2017
- 40 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2018
- 30 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2019
- 20 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2020
- 10 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2021.

(30) EU:n vakavaraisuusasetuksen 486 artiklan 6 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 4 kohdan mukaisiin 31.12.2012 toissijaisiin omiin varoihin luettuihin eriin saa soveltaa 486 artiklan 5 kohdan mukaisia enintään seuraavia prosenttiosuuksia luettaessa eriä toissijaiseen pääomaan (T2):

- 80 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2014
- 70 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2015
- 60 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2016
- 50 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2017
- 40 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2018
- 30 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2019
- 20 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2020
- 10 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2021.

5

Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä

5.1 Määritelmät

- (1) Tässä luvussa saamisilla tarkoitetaan taseen eriä, sijoituksia ja taseen ulkopuolisia eriä.

5.2 Vastuuryhmät

5.2.1 Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta

OHJE (kohdat 2-4)

- (2) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 114 artiklan mukaisilla saamisilla valtiolta tarkoitetaan Suomessa saamisia:
- Suomen valtiolta,
 - Suomen valtion liikelaitoksilta,
 - Kansaneläkelaitokselta.
- (Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)
- (3) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan (2) kohdassa mainituilla Suomen valtion liikelaitoksilla tarkoitetaan Senaatti-kiinteistöjä ja Metsähallitusta. Metsähallituksen toimintaan sovelletaan kumottua liikelaitoslakia 1185/2002 siihen asti, kunnes Metsähallituksesta toisin säädetään. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)
- (4) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamiset valtionyhtiöiltä eivät kuulu EU vakavaraisuusasetuksen 114 artiklan soveltamisalaan, vaan ne luetaan vastuuryhmään saamiset yrityksiltä.

5.2.2 Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta

OHJE (kohdat 5-6)

- (5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 115 artiklan mukaan seuraavia saamisia voidaan käsitellä kuten saamisia valtiolta:
- saamisia suomalaisilta kunnilta, kuntayhtymiltä,
 - saamisia kunnallisessa eläkelaisissa tarkoitettulta kunnalliselta eläkelaitokselta,
 - saamisia Ahvenanmaan maakunnalta.
 - saamisia Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymältä. (Annettu 20.2.2017, voimaan 1.3.2017)

- (6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 115 artiklan mukaan saamia seurakunnilta käsitellään kuten saamia aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta, jos seurakunta kuuluu kirkkoon, jolla on lainsäädäntöön perustuva oikeus veronkantoon. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)

5.2.3 Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta

OHJE (kohdat 7-9)

- (7) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamia työttömyysvakuutusrahastolta (TVR) tulee käsitellä EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artiklan mukaisina saamisina julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta.
- (8) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamia yliopistoilta tulee käsitellä EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artiklan mukaisina saamisina julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta.
- (9) EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artiklan 4 kohdan mukaan saamia julkisoikeudellisilta laitoksilta voidaan tietyissä tapauksissa käsitellä kuten saamia valtiolta. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Kuntien takauskeskus on julkisoikeudellinen laitos, jolta olevia saamia voidaan käsitellä kuten saamia valtiolta

5.2.4 Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä

OHJE (kohdat 10 - 11)

- (10) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 119 artiklan mukaisiin saamiin luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä voidaan lukea myös seuraavat erät:
- Saamiset suomalaisten talletuspankkien vakuusrahastoilta ja talletussuojarahastolta sekä sijoittajien korvausrahastolta,
 - saamiset arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetulta arvopaperikeskuksen kirjausrahastolta. Kirjausrahaston toiminnan katsotaan vastaavan talletuspankkien vakuusrahastoa ja talletussuojarahastoa,
 - saamiset arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetulta selvitysrahastolta,
 - saamiset rahastoyhtiöiltä, jotka tarjoavat sijoitusrahastolain 2 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua (omaisuuden hoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt) ja, jotka rinnastetaan sijoituspalveluyrityksiin,
 - saamiset arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetuilta pörseiltä, saamiset arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetulta arvopaperikeskukselta.
- (11) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamiset Kuntarahoitukselta luetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 119 artiklan mukaisiin saamiin luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä. Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen riskipaino määräytyy Suomen valtion riskipainon perusteella, koska niillä on Kuntien takauskeskuksen takaus.

Edellytyksenä kuitenkin on, että takaus täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksen 213 ja 215 artikloissa mainitut vaatimukset.

5.2.5 Vähittäissaamiset

OHJE (kohdat 12 - 14)

- (12) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklassa 123 esitetyt kohtuulliset toimenpiteet 1 miljoonan euron rajaa laskettaessa tarkoittavat sitä, että valvottavan tulisi huomioida kokonaisuuden monimutkaisuus, toimenpiteistä aiheutuvat kulut sekä, kuinka suuri vaikutus asialla on vakavaraisuusvaatimukseen.
- (13) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava määrittää vähittäissaamisiksi luettavat erät seuraavasti:
- EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklassa 123 määritellyt vähittäissaamisten edellytykset täyttyvät,
 - yhden vastapuolen, jolla tarkoitetaan sekä yksittäistä asiakasta että asiakaskokonaisuutta, kokonaisvastuut eivät ylitä 0,2 % vähittäissaamisten yhteismäärästä ja valvottava on varmistunut siitä, että vähittäissaamisten salkku ei sisällä toimiala- tai muita vastaavia keskittymiä.
- (14) Valvottavan määrittäessä (13) kohdan mukaisesti vähittäissaamisten vastuuryhmään kuuluvia saamisia soveltaen Baselin suosituksen mukaista 0,2 %:n raja-arvoa, riittävänä voidaan pitää sitä, että valvottava tekee laskelman kerran vuodessa joulukuun viimeisen päivän tietoihin pohjautuen. Tämä tarkoittaa sitä, että valvottava määrittää vähittäissaamisten vastuuryhmään kuuluvien saamisten kokonaismäärän ottaen huomioon EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklan 123 kohdat a) ja c) ja tämän jälkeen poistaa vastuuryhmästä ne saamiset, jotka ylittävät 0,2 % salkun kokonaisarvosta sekä selvittää salkkuun liittyvät mahdolliset toimiala- tai muut vastaavat keskittymät. Salkkuun tämän jälkeen jääviä saamisia käsitellään vähittäissaamisina vakavaraisuuslaskennassa.

5.2.6 Asuinkiinteistövakuudelliset saamiset

OHJE (kohdat 15 - 18)

- (15) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 125 artiklaa voidaan soveltaa seuraaviin saamisiin:
- saamisiin, joiden vakuutena on asunto-osakkeen hallintaan oikeuttavat osakekirjat,
 - saamisiin asunto-osakeyhtiöltä tai keskinäiseltä kiinteistöosakeyhtiöltä, jonka vakuudeksi on pantattu asunto-osakeyhtiön itsensä omistama ja hallitsema asunto-osake,
 - saamisiin, joiden vakuutena on ympärivuotiseen käyttöön soveltuva vapaa-ajan kiinteistö tai sen hallintaan oikeuttavat osakkeet,
 - saamiseen tai saamisen osaan, jonka vakuutena on maatalouskiinteistöön vahvistetusta kiinnityksestä asuntoon kohdistuva osa. Edellytyksenä on, että maatalouskiinteistöstä asumiskäyttöön tarkoitettu osa on erikseen arvioitu.

- (16) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan asunto-osakeyhtiöltä tai keskinäiseltä kiinteistöosaakeyhtiöltä oleviin saamiin, joiden vakuutena on yhtiön omistamaan asuinkiinteistöön vahvistetut kiinnitykset, voidaan soveltaa EU:n vakavaraisuusasetuksen 125 artiklaa. Seuraavien edellytysten tulisi kuitenkin täyttyä:
- kyseessä ei ole perusteilla oleva yritys
 - kyseessä ei ole alle 5 osakkaan yhtiö
 - rakennus on valmis ja välillisesti asukkaiden omistuksessa asunto-osakeyhtiön kautta
 - valvottavan on parhaan kykynsä mukaan, esim. sisäisen ohjeistuksen ja valvonnan avulla, varmistuttava siitä, että vakuutta ei huomioida kahteen kertaan
 - asunto-osakeyhtiön tai keskinäisen kiinteistöosaakeyhtiön saamisten asuntovakuus täyttää asuinkiinteistövakuuksille asetetut vähimmäisvaatimukset ja asuinkiinteistövakuuden laskemisesta annetut arvostussäännöt.
- (17) Finanssivalvonta suositaa, että silloin, kun asunto-osakeyhtiön laina on merkittävä, valvottava arvioi tämän merkittävän yhtiölainan vaikutusta myös osakkeen arvoon osakkeen arvoa alentavana. Määritettäessä yksittäisen asunto-osakkeen arvoa tulisi vakuudeksi otettavien asunto-osakkeiden arvosta vähentää asuntoon kohdistuva yhtiölainan osuus. Valvottavan tulisi lisäksi kiinnittää erityistä huomiota yksittäisen asunnon omistajan maksukykyyn, mikäli vakuudeksi tulevan kohteen yhtiölainaosuus on huomattava (yli 50 % velattomasta hinnasta).
- (18) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamiset, joiden vakuudeksi on pantattu asumisoikeusasunnoista annetun lain tarkoittama asumisoikeusmaksu, eivät täytä EU:n vakavaraisuusasetuksen 125 artiklan edellytyksiä.

5.2.7 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut

- (19) Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on 18.1.2017 antanut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1093/2010 artiklan 16 nojalla "Ohjeet maksukyvyttömyyden määrittelyn soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti" (EBA/GL/2016/07).

OHJE (kohta 20)

- (20) Finanssivalvonta suositaa, että valvottavat noudattavat kohdassa (19) tarkoitettua EBAn ohjetta, joka on saatavilla osoitteesta finanssivalvonta.fi⁴ (annettu 6.6.2017, voimaan 1.1.2021).
- (21) Vakavaraisuusasetuksen 178 artiklan 2 kohdan d-alakohdassa edellytetään, että toimivaltainen viranomainen määrittää kynnysarvot merkittävälle erääntyneelle maksusuoritukselle.

⁴ Luottoriskin standardimenetelmää käsittelevässä EU:n vakavaraisuusasetuksen 127 artiklassa viitataan 178 artiklaan, joka käsittelee sisäisten luottoluokitusten menetelmää.

MÄÄRÄYS⁵ (kohta 22)

- (22) Kohdassa (21) mainittu kynnysarvo on sama riippumatta siitä, soveltaako valvottava luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa standardimenetelmää vai sisäisten luottoluokitusten menetelmää. Kynnysarvo on määriteltä tämän määräyksen luvussa 6.6.

⁵ Ks. luku 12 Siirtymä- ja voimaantulosäännökset

6

Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä

6.1 IRBA:n lyhenteet

(1) Tässä luvussa on käytetty alla olevia lyhenteitä:

• IRBA	Sisäisten luottoluokitusten menetelmä
• FIRB	Sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmä
• AIRB	Sisäisten luottoluokitusten edistynyt menetelmä
• PD	Maksukyvyttömyyden todennäköisyys
• LGD	Tappio-osuus
• EAD	Vastuu maksukyvyttömyshetkellä
• CF	Luottovasta-arvokerroin

6.2 Luvanvaraisuus

(2) EU:n vakavaraisuusasetuksen 107 artiklan mukaan valvottavan on käytettävä luottoriskin standardimenetelmää luottoriskin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa, mikäli se ei ole saanut toimivaltaiselta viranomaiselta lupaa käyttää IRBA:aa.

OHJE (kohdat 3-5)

(3) Finanssivalvonta suosittaa, että erityisesti suurimmat valvottavat pyrkivät tarkentamaan luottoriskin mittausmenetelmiään IRBA:aan perustuen.

(4) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat kehittäessään omia luottoluokittelujärjestelmiään ottavat huomioon CEBS:n ohjeistuksen "Guidelines on the implementation, validation and assessment of Advanced Measurement and Internal Ratings Based Approaches". Lisäksi Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat ottavat huomioon EBA:n ohjeen "Ohjeet maksukyvyttömyyden määrittelyn soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti" (EBA/GL/2016/07) kehittäessään luottoluokittelujärjestelmiään, joita aikovat soveltaa IRBA-vakavaraisuuslaskennassa 1.1.2021 alkaen. Valvottavan, joka haluaa

siirtyä käyttämään IRBA:aa, suositellaan noudattavan hakemusohjetta, joka on näiden määräysten ja ohjeiden liitteenä (Liite 1). (annettu 6.6.2017, voimaan 30.6.2017)

- (5) Finanssivalvonta perii valvottavalta lupahakemuksen käsittelystä toimenpidemaksun.

6.3 IRBA:n vaiheittainen käyttöönotto

- (6) EU:n vakavaraisuusasetuksen 148 artiklan 2 kohdan mukaan tulee toimivaltaisen viranomaisen määrittellä käyttöönottokauden pituus eli ajanjakso, jonka kuluessa valvottavien on siirrettävä kaikki vastuunsa IRBA:aan pl. pysyvästi IRBA:n ulkopuolelle jätetyt erät.

MÄÄRÄYS⁶ (kohdat 7 - 8)

- (7) EU:n vakavaraisuusasetuksen 148 artiklan 2 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että käyttöönottokauden pituus on enintään kolme vuotta.
- (8) Valvottava voi soveltaa enintään kolmen vuoden käyttöönottokautta siirtyessään FIRB:sta AIRB:iin.

6.4 Jatkuva valvonta

- (9) Finanssivalvonta valvoo säännöllisesti ja vähintään kolmen vuoden välein, että ne valvottavat, jotka ovat saaneet luvan käyttää IRBA:aa, täyttävät jatkuvasti luvan edellytykset ja, että menetelmät ovat muutenkin riittävät ja asianmukaiset, ottaen erityisesti huomioon mahdolliset muutokset luottolaitoksen toiminnassa.

OHJE (kohdat 10 - 11)

- (10) Finanssivalvonta katsoo, että se tarvitsee valvontatehtävää varten dokumentteja, jotka on lueteltu tämän määräyksen liitteessä (Liite 2). Nämä liitteen dokumentit lähetetään Finanssivalvonnan erillisestä pyynnöstä. Liitteessä mainittujen dokumenttien ohella Finanssivalvonta voi tarvittaessa pyytää valvottavilta muita analyyskejä ja selvityksiä.
- (11) Finanssivalvonnan jatkuvan valvonnan tiheys riippuu valvottavan luottosalkun koosta, sen luokittelujärjestelmien monimutkaisuudesta, luokittelujärjestelmän muutoksista ja aikaisemmillä valvontakerroilla havaittujen puutteiden olennaisuudesta.

6.5 Luokittelujärjestelmän muutokset

- (12) EU:n vakavaraisuusasetuksen 143 artiklan 3 kohdan nojalla valvottavien tulee hakea Finanssivalvonnalta lupa olennaisten muutosten ja laajennusten tekemiseen. 143 artiklan 4 kohdan nojalla kaikista luokittelujärjestelmän muutoksista on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle.

⁶ Ks. luku 12 Siirtymä- ja voimaantulosäännökset

6.6 Maksukyvyttömyyden määritelmä

- (13) Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on 18.1.2017 antanut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1093/2010 artiklan 16 nojalla ”Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti” (EBA/GL/2016/07).

OHJE (kohta 14)

- (14) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottavat noudattavat edellä kohdassa (13) tarkoitettua Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjetta, joka on saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi. (annettu 6.6.2017, voimaan 1.1.2021)
- (15) EU:n vakavaraisuusasetuksen 178 artiklan 2d) kohdassa edellytetään, että toimivaltainen viranomainen määrittelee kynnysarvon merkittävälle, erääntyneelle maksusuoritukselle. Kynnysarvon alapuolelle jäävät, yli 90 päivää maksamattomana olevat erät, eivät ole merkittäviä, eivätkä siten aiheuta maksukyvyttömyyttä.

MÄÄRÄYS (kohdat 16 - 17)

- (16) EU:n vakavaraisuusasetuksen 178 artiklan 2d) kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että merkittävänä maksusuorituksena ei pidetä vähittäisvastuisiin luettavaa alle 100 euron maksusuoritusta, vaikka se olisi ollut erääntyneenä yli 90 päivää. Valvottava voi poiketa tästä alarajasta ja määrittää omiin selvityksiinsä ja analyysiinsä perustuen myös tätä korkeamman rajan vähittäisvastuille.
- (17) Merkittävänä maksusuorituksena ei pidetä myöskään yritys-, luottolaitos- ja valtiovastuisiin luettavaa alle 1000 euron maksusuoritusta, vaikka se olisi ollut erääntyneenä yli 90 päivää. Valvottavan tulee kuitenkin analysoida tätä kynnysarvoa ja se voi omaan analyysiinsä perustuen poiketa 1000 euron kynnysarvosta ja määritellä oman kynnysarvon sisäisessä ohjeistuksessaan kuitenkin siten, että 100 euron rajaa ei aliteta.

6.7 Tappio-osuus (LGD)

- (18) EU:n vakavaraisuusasetuksen 5 artiklan 2) kohdan mukaan tappio-osuuden (LGD) yhteydessä ”tappiolla” tarkoitetaan taloudellista tappiota, jota määriteltäessä on huomioitava oleelliset diskonttausvaikutukset ja perintään liittyvät oleelliset suorat ja epäsuorat kustannukset.⁷

OHJE (kohdat 19 - 23)

- (19) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan valvottavien tulisi koota kaikki ne tiedot ja aineistot, jotka on vakavaraisuusasetuksen 5 artiklan 2 kohdassa mainittu ja, joita tarvitaan taloudellisen tappion laskennassa.
- (20) Vakavaraisuusasetuksen 178 artiklassa on säädetty maksukyvyttömyyden määritelmästä ja asetuksen 5 artiklan 2) kohdassa on säädetty tappiosta. Finanssivalvonnan tulkinnan

⁷ Ohjeet (17-20) perustuvat CEBS:n dokumenttiin ”Guidelines on the implementation, validation and assessment of Advanced Measurement and Internal Ratings Based Approaches”

mukaan LGD:n tulee perustua valvottavan käyttämiin maksukyvyttömyyden ja tappion määritelmiin, jotka ovat näiden vakavaraisuusasetuksen artiklojen mukaisia.

- (21) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan valvottavien tulee erotella EU:n vakavaraisuusasetuksen 185 artiklan b) kohdan mukainen toteutunut LGD riskipainojen laskennassa käytettävästä vakavaraisuusasetuksen 181 artiklan mukaisesta estimoidusta LGD:stä.
- (22) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan vakavaraisuusasetuksen 185 artiklan b) kohdan mukainen toteutunut LGD voi joissakin tilanteissa olla nolla, esimerkiksi silloin, kun vastapuoli tai vastuu on tervehtynyt aiheuttamatta tappiota. Mutta vakavaraisuusasetuksen 181 artiklan mukaisen estimoidun LGD:n ollessa alhainen tai nolla, pitäisi valvottavan perustella estimointiprosessinsa asianmukaisuus ja tarkkuus ja esittää todellista näyttöä siitä, että se on huomionnut kaikki määrittelyprosessissa tarvittavat tekijät, joita ovat mm. eri ajankohtina saatavat kassavirrat vakuuden realisoinnista, diskonttauskorko, vakuuden estimoitu arvo ja perintäkulut. Vain hyvin perustelluissa, poikkeuksellisissa tilanteissa voi estimoitu LGD olla nolla.
- (23) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 181 artiklan mukainen estimoitu LGD ei voi olla nollaa pienempi.

7 Luottoriskin vähentämistekniikat

7.1 Valtioiden ja muun julkisen sektorin vastatakaukset

- (1) EU:n vakavaraisuusasetuksen 214 artiklan 2 kohdan mukaan sanotun artiklan 1 -kohdassa vahvistettua käsittelyä on sovellettava sellaisella takauksella suojattuihin vastuisiin, joille on otettu vastatakaus keskushallinnolta tai keskuspankilta (kohta a).
- (2) Finnvera Oyj on erityisrahoituslaitos, jonka toimintaa sääntelee valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettu laki sekä valtion erityisrahoitusyhtiön luotto,takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annettu laki. Mainituissa laeissa on säädetty, että valtion vastuu Finnvera Oyj:n sitoumuksista on omavelkaiseen takaukseen verrattava suora vastuu.
- (3) EU:n vakavaraisuusasetuksen 215 artiklan 1 ja 2 kohdissa mainittujen lisävaatimusten mukaan 214 artiklan 1 kohdassa mainittujen yhteisöjen antamat takaukset ja vastatakaukset täyttävät takauksen luonteiselle luottosuojalle asetetut vaatimukset silloin, kun 214 artiklan 2 a ja b -kohdissa tarkoitetut lievennetyt vaatimukset täyttyvät

OHJE (kohdat 4-6)

- (4) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Suomen valtiota on pidettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen 214 artiklan 2 (a) kohdassa mainittuna keskushallintona.
- (5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Finnvera Oyj:n antamaa takausta voidaan pitää EU:n vakavaraisuusasetuksen 197 artiklassa tarkoitettuna hyväksyttävänä takauksen luonteisena luottosuojana, kuten Suomen valtion takausta edellyttäen, että Finnvera Oyj:n antama takaus täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksen 213 ja 215 artikloissa säädettyt muut edellytykset.
- (6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Suomen valtion ja kuntien antamat asuntorahoitukseen liittyvät täytetäkaukset voidaan hyväksyä otettavaksi huomioon vakavaraisuuslaskennassa luottoriskiä vähentävänä, mikäli ne EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklassa 213 säädettyjen yleisten edellytysten lisäksi täyttävät artiklassa 214 kohdissa 2 a) ja b) säädettyt erityiset edellytykset.

8

Markkinariskin vakavaraisuusvaatimus

8.1 Euroopan pankkiviranomaisen EBA:n ohjeistus

- (1) EBA on antanut 16.5.2012 ohjeet maksukyvyttömyysriskin ja luottoluokan siirtymäriskin kasvun kattamiseksi vaadittavasta pääomasta (IRC) sekä ohjeet stressatusta VaR-laskennasta.

OHJE (kohta 2)

- (2) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava noudattaa EBA:n (1) kohdassa mainittuja ohjeita valvottavan toiminnan luonteeseen ja laatuun nähden riittävällä, kohtuullisin keinoin saavutettavalla tavalla. Finanssivalvonta pitää EBA:n ohjeita valvontansa lähtökohtana.
- (3) EBA on antanut 11.10.2016 ohjeet vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden modifioituun duraatioon tehtävistä asetuksen (EU) N:o 575/2013 340 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisista korjauksista.

OHJE (kohta 4)

- (4) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava noudattaa EBA:n (3) kohdassa mainittuja ohjeita vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden modifioituun duraatioon tehtävistä korjauksista. (Annettu 20.2.2017, voimaan 1.3.2017)

8.2 Hyödykeriskin maturiteettipohjainen laskentatapa

OHJE (kohta 5)

- (5) Esimerkki EU:n vakavaraisuusasetuksen 359 artiklan mukaisesta hyödykeriskin omien varojen vaatimuksen laskennasta maturiteettipohjaisella menetelmällä yhdelle hyödykkeelle:

Maturiteettiluokka	Positiot		Laskenta	Omien varojen vaatimus	Selite
	Pitkä	Lyhyt			

1	50	150	$50 \times 3,0 \% =$ $1 \times 50 \times 0,6$ $\% =$ $3 \times 50 \times 0,6$ $\% =$	1,5 0,3 0,9	Nettoutus luokan 1 sisällä Siirto luokasta 1 luokkaan 2 Siirto luokasta 1 luokkaan 4
2	50	0	$50 \times 3,0$ $\% =$	1,5	Luokkien 1 ja 2 välinen nettoutus
3	0	40	$1 \times 40 \times 0,6$ $\% =$	0,24	Siirto luokasta 3 luokkaan 4
4	100		$50 \times 3,0$ $\% =$ $40 \times 3,0$ $\% =$ 10×15 $\% =$	1,5 1,2 1,5	Luokkien 1 ja 4 välinen nettoutus Luokkien 3 ja 4 välinen nettoutus Lopullinen avoin positio
5					
6					
7					
Omien varojen vaatimus yhteensä:				8,64	

9

Arvopaperistamisen vakavaraisuusvaatimus

9.1 Euroopan pankkiviranomaisen EBAn ohjeistus

- (1) EBA on antanut 7.7.2014 ohjeet merkittävän luottoriskin siirron arviointiin arvopaperistamistransaktioissa.

OHJE (kohta 2)

- (2) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava noudattaa EBAn (1) kohdassa mainittuja ohjeita siltä osin, kun ne liittyvät valvottavaan arvopaperitransaktion alullepanijana. Finanssivalvonta pitää ohjeita valvontansa lähtökohtana. *(Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)*
- (3) EBA on antanut 24.11.2016 ohjeet implisiittisestä tuesta arvopaperistamistransaktioille.

OHJE (kohta 4)

- (4) Finanssivalvonta suosittelee, että arvopaperistamistransaktion alullepanijana ja järjestäjänä toimivat valvottavat noudattavat kohdassa (3) mainittuja EBAn ohjeita liittyen niiden transaktioille tarjoamaan tukeen, joka ylittää sopimuksen mukaiset velvollisuudet. *(Annettu 20.2.2017, voimaan 1.3.2017)*

10 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus

10.1 Laskentamenetelmien käyttöönoton edellytykset

- (1) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklassa on säädetty eri laskentamenetelmien yleisistä edellytyksistä.
- (2) Eri laskentamenetelmien käytöstä yhdistelmänä on säädetty EU:n vakavaraisuusasetuksen 314 artiklassa.
- (3) Jos valvottava ottaa käyttöön standardimenetelmän, vaihtoehtoisen standardimenetelmän tai kehittyneen menetelmän, valvottava voi siirtyä takaisin vähemmän tarkasti operatiivisia riskejä mittaavaan menetelmään vain EU:n vakavaraisuusasetuksen 313 artiklassa lueteltujen edellytysten täytyessä.
- (4) Tämän luvun mukaista operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen 95 ja 96 artikloissa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin. Mainittujen sijoituspalveluyritysten omien varojen vaatimus perustuu osittain EU:n vakavaraisuusasetuksen 97 artiklan mukaisiin kiinteisiin yleiskustannuksiin.
- (5) Näiden määräysten ja ohjeiden lisäksi sisäiseen valvontaan ja operatiivisten riskien hallintaan liittyviä määräyksiä ja ohjeita on annettu seuraavissa Finanssivalvonnan standardeissa sekä määräyksissä ja ohjeissa:
 - standardi 4.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen
 - määräykset ja ohjeet 8/2014: Operatiivisen riskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa. (Annettu 13.4.2015, 30.4.2015)

10.1.1 Perusmenetelmä

OHJE (kohta 6)

- (6) Perusmenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 315 ja 316 artiklassa määritellyllä tavalla.

10.1.2 Standardimenetelmä

OHJE (kohdat 7-8)

- (7) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 1 kohdan mukaan valvottava voi käyttää standardimenetelmää, jos se täyttää LLL:n 9 luvun 16 §:n riskienhallintaa koskevien säännösten lisäksi EU:n vakavaraisuusasetuksen 320 artiklassa asetetut ehdot ja on ennen standardimenetelmän käyttöönottoa toimittanut Finanssivalvonnalle näiden määräysten ja ohjeiden liitteen 3 mukaisen ilmoituksen.
- (8) Standardimenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 317 ja 318 artiklassa määritellyllä tavalla. Relevantti riski-indikaattori on määritelty 316 artiklassa.

10.1.3 Vaihtoehtoinen standardimenetelmä

OHJE (kohdat 9-11)

- (9) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 1 kohdan mukaan Finanssivalvonta voi myöntää valvottavalle luvan käyttää vaihtoehtoista relevanttia indikaattoria standardimenetelmässä vähittäispankkitoiminnan ja yritysrahoituksen liiketoiminta-alueilla, jos EU:n vakavaraisuusasetuksen 319 artiklan 2 kohdassa ja 320 artiklassa säädetyt ehdot täyttyvät.
- (10) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottavan, joka haluaa siirtyä käyttämään vaihtoehtoista standardimenetelmää, tulisi noudattaa hakemusmenettelyä, joka on kuvattu näiden määräysten ja ohjeiden liitteessä 3.
- (11) Vaihtoehtoista standardimenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 319 artiklassa määritellyllä tavalla. Relevantti riski-indikaattori on määritelty 316 artiklassa.

10.1.4 Kehittynyt menetelmä

OHJE (kohdat 12-15)

- (12) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 2 kohdan mukaan valvottava voi siirtyä käyttämään operatiivisen riskin kehittyntä menetelmää, jos se on saanut Finanssivalvonnan luvan menetelmän käytölle. Finanssivalvonta voi myöntää luvan, jos kaikki EU:n vakavaraisuusasetuksen 321 ja 322 artiklassa esitetyt laadulliset ja määrälliset vaatimukset täyttyvät ja valvottava täyttää LLL:n 9 luvun 16 §:ssä esitetyt yleiset riskienhallintaa koskevat vaatimukset.
- (13) Vakuutusten ja muiden riskinsiirtomekanismien vaikutuksesta vakavaraisuusvaatimukseen on säädetty EU:n vakavaraisuusasetuksen 323 artiklassa. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan toiminnan ulkoistamista ulkopuolisen tahon hoidettavaksi ei voida pitää tässä tarkoitettuna riskinsiirtomekanismina.
- (14) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 2 kohdan mukaan valvottavan tulee hakea Finanssivalvonnan lupa kehittyneisiin mittausmenetelmiin tehtäville olennaisille laajennuksille ja muutoksille. Asetuksen 312 artiklan 3 kohdan mukaan valvottavan on ilmoitettava Finanssivalvonnalle kaikista kehittyneisiin mittausmenetelmiin tehdyistä muutoksista.

- (15) Kehittyneeseen menetelmään liittyvä hakemusmenettely on kuvattu näiden määräysten ja ohjeiden liitteessä 3.

11 Suuret asiakasriskit

11.1 Suuriin asiakasriskeihin liittyvät ohjeet

- (1) Euroopan pankkivalvojien komitea CEBS antoi joulukuussa 2009 ohjeen suurten asiakasriskien uudistetuista säännöksistä liittyen asiakaskokonaisuuksien määrittämiseen.

OHJE (kohta 2 - 3)

- (2) Finanssivalvonta suositaa, että valvottava noudattaa CEBSin ohjeita valvottavan toiminnan luonteeseen ja laatuun nähden riittävällä, kohtuullisin keinoin saavutettavalla tavalla. Finanssivalvonta pitää CEBSin ohjeita valvontansa lähtökohtana.
- (3) CEBSin ohjeen mukaista tuntemattomien vastuiden lähestymistapaa ei tarvitse soveltaa laskettaessa vakuutusyhtiöiden sijoituksista syntyviä asiakasriskejä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän tasolla.
- (4) Euroopan pankkiviranomainen EBA antoi joulukuussa 2015 ohjeet pankkitoimintaa säännellyn kehyksen ulkopuolella harjoittavien varjopankkiyhteisöjen vastuiden rajoittamiseen. (Annettu 30.8.2016, voimaan 15.9.2016)

OHJE (kohta 5)

- (5) Finanssivalvonta suositaa, että valvottava noudattaa kappaleessa (4) mainittuja EBAn ohjeita. (Annettu 30.8.2016, voimaan 1.1.2017)

11.2 Rahoitus ja vakuutusryhmittymän taseen ulkopuoliset sitoumukset

- (6) EU:n vakavaraisuusasetuksen 389 artiklan mukaan asiakasriskillä tarkoitetaan kaikkia asetuksen 3 osan II osaston 2 luvuissa mainittuja taseen eriä ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia.

OHJE (kohta 7)

- (7) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan luotto- ja takausvakuutukset rinnastetaan taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin.

11.3 Suurten asiakasriskien ylitysraportointi

OHJE (kohdat –8 - 10)

- (8) EU:n vakavaraisuusasetuksen 395 artiklassa mainittuja suurten asiakasriskien enimmäismääriä ei saa ylittää. Jos asiakasriski kuitenkin poikkeuksellisesti ylittää sallitun enimmäismäärän, on valvottavan EU:n vakavaraisuusasetuksen 396 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettava vastuiden määrä viipymättä Finanssivalvonnalle.
- (9) Valvottava voi laatia ylitysilmoituksen Finanssivalvonnalle vapaamuotoisella kirjeellä tai määrämuotoisella Finanssivalvonnan ylitysilmoituslomakkeella, joka on saatavissa Finanssivalvonnan verkkopalvelusta (Sääntely – Määräys- ja ohjeikokoelma – Määräyskokoelman rakenne – Vakavaraisuuden laskenta ja suuret asiakasriskit) (Muutettu 30.8.2016, voimaan 15.9.2016)
- (10) Finanssivalvonta suositaa, että valvottava antaa ylitysilmoituksessa seuraavat tiedot:
- ilmoittajan yhteystiedot
 - ylityksen syntymisajankohta
 - ylityksen määrä
 - ylityksen syy
 - valvottavan laatima suunnitelma, jossa kuvataan, millä keinoin ja missä ajassa se pystyy saamaan asiakasriskinsä lain sallimiin rajoihin. Jos samaan asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen on tehty jo aikaisemmin suunnitelma, jota ei ole pystytty noudattamaan, annetaan lisätietoina esimerkiksi uuden suunnitelman aikataulu, suunnitellut keinot asiakasriskien määrän pienentämiseksi ja syyt suunnitelman epäonnistumiseen.

12 Vakavaraisuustietojen julkistaminen

12.1 Tietojen olennaisuus, liikesalaisuuksina tai luottamuksellisina pidettävät tiedot sekä tietojen julkistamistiheys

- (1) Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on 23.12.2014 antanut ohjeet Pilari 3 -tietojen julkistamisesta. Ohjeet kattavat seuraavat osa-alueet: tietojen olennaisuus, liikesalaisuuksina tai luottamuksellisina pidettävät tiedot ja tietojen julkistamistiheys. EBA pyrkii ohjeillaan Pilari 3 -tietojen entistä yhtenäisempään ja avoimempaan julkistamiseen. *(Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)*
- (2) Yhteisöjen on julkistettava EU:n vakavaraisuusasetuksen kahdeksannessa osassa luetellut tiedot. EBA:n ohjeen mukaan yhteisöillä on oltava julkistamisvelvoitteen soveltamista koskevat vahvistetut periaatteet ja toimintalinjat, joissa arvioidaan tietojen olennaisuutta sidosryhmien näkökulmasta sekä sitä, mitä tietoja voidaan pitää liikesalaisuuksina tai luottamuksellisina. Valvottavien on lisäksi arvioitava, onko tietoja julkistettava useammin kuin kerran vuodessa. *(Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)*

OHJE (kohta 3)

- (3) Finanssivalvonta suosittelee, että näiden määräysten ja ohjeiden 1 luvun (1) kohdassa mainitut valvottavat noudattavat tämän luvun kohdassa (1) tarkoitettuja EBA:n ohjeita, jotka ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi. *(Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)*

12.2 Merkittävän tytärluottolaitoksen tai -sijoituspalveluyrityksen julkistamisvelvollisuus

- (4) EU:n vakavaraisuusasetuksen 13 artiklan (1) kohdan mukaan EU:ssa emoyrityksenä toimivien laitosten on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen kahdeksannessa osassa säädetty velvoitteet konsolidoidun asemansa perusteella. *(Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)*
- (5) EU:n vakavaraisuusasetuksen 13 artiklan (2) kohdan mukaan EU:ssa emoyrityksenä toimivan rahoitusalan holdingyhtiön tai EU:ssa emoyrityksenä toimivan rahoitusalan sekaholdingyhtiön määräysvallassa olevien laitosten on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen kahdeksannessa osassa säädetty velvoitteet kyseisen rahoitusalan holdingyhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön konsolidoidun aseman perusteella. *(Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)*
- (6) EU:n vakavaraisuusasetuksen 13 artiklan (1) ja (2) kohdan mukaan EU:ssa emoyrityksenä toimivien laitosten merkittävien tytäryritysten ja tytäryritysten, joilla on olennaista merkitystä

paikallisten markkinoidensa kannalta, on julkistettava EU:n vakavaraisuusasetuksen 437, 438, 440, 442, 450, 451 ja 453 artiklassa tarkoitetut tiedot yksittäisinä yrityksinä tai alakon-solidointiryhmän tasolla. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)

- (7) Toimivaltaisen viranomaisen on annettava perusteet, joilla se arvioi tytäryrityksen merkityk-sen. Perusteista on säädetty seuraavan asetuksen liitteessä 1 osassa 5: Komission täytän-töönpanoasetus (EU) N:o 650/2014, annettu 4 päivänä kesäkuuta 2014, toimivaltaisen vi-ranomaisen julkistettavaksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU mu-kaisesti kuuluvien tietojen muotoa, rakennetta, sisällysluetteloa ja vuotuista julkistamis-ajankohtaa koskevista teknisistä täytäntöönpanostandardeista, EUVL N:o L 185, s. 1. (An-nettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015)

MÄÄRÄYS (kohdat 8 - 9)

- (8) Tytärluottolaitosta tai -sijoituspalveluyritystä pidetään merkittävänä, jos sen taseen tai, jos tiedot ilmoitetaan konsolidoidun vakavaraisuuden perusteella, tytärluottolaitoksen tai -sijoituspalveluyrityksen konsernitaseen loppusumman osuus emoyrityksen konsernita-seen loppusummasta on vähintään kymmenen prosenttia. (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)
- (9) Merkittävää tytäryritystä koskevia vaatimuksia ei sovelleta sellaiseen suomalaiseen ala-konsolidointiryhmän emoyritykseen, jonka suomalaisen emoyrityksen tulee julkistaa konso-lidoidut vakavaraisuustiedot (Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014)

13 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan seuraavat Finanssivalvonnan standardit:

- 4.3a Omat varat ja niiden vähimmäismäärä
- 4.3c Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä
- 4.3d Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä
- 4.3e Luottoriskin vähentämistekniikat luottoriskin standardimenetelmää käytettäessä
- 4.3f Luottoriskin vähentämistekniikat luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä
- 4.3g Markkinariskin vakavaraisuusvaatimus
- 4.3h Arvopaperistamisen vakavaraisuusvaatimus
- 4.3i Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus
- 4.3j Luottoluokituslaitosten luottoluokitusten hyväksymisen edellytykset vakavaraisuuslaskennassa
- 4.3k Vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimus
- 4.5 Vakavaraisuustietojen julkistaminen markkinoille
- RA4.1 Suurten asiakasriskien ilmoittaminen

14 Muutoshistoria

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu niiden voimaantulon jälkeen seuraavasti:

Annettu 4.12.2014, voimaan 31.12.2014:

- lisätty 2.1 lukuun puuttuneet säädösnumerot
- lisätty 2.5 lukuun uusi kansainvälinen suositus
- täydennetty 4.1.1. luvun (2) kohtaa ja lisätty (4) kohta
- täydennetty 4.1.2 luvun (6) kohtaa
- lisätty 4.1.3 lukuun (9) ja (10) kohdat ja täydennetty (2) kohtaa
- tehty tekninen muutos 5.2.1 luvun (3) kohtaan
- muutettu 5.2.2. luvun (5) kohtaa
- lisätty uusi luku 9: Arvopaperistamisen vakavaraisuusvaatimus
- lisätty uusi luku 13: Vakavaraisuustietojen julkistaminen

Annettu 13.4.2015, voimaan 30.4.2015

- lisätty uuteen lukuun 13.1 kohdat (1), (2) ja (3)
- lisätty 2.5 lukuun uusi kansainvälinen suositus
- tehty teknisiä muutoksia luvuissa 2, 4, 5, 10 ja 13

Annettu 30.8.2016, voimaan 15.9.2016, lukuunottamatta 11 luvun (5) kohtaa, joka tulee voimaan 1.1.2017

- lisätty 2.5. lukuun uusi kansainvälinen suositus
- lisätty 4.1.3 lukuun (10) ja (11) kohdat
- lisätty 11 lukuun (4) ja (5) kohdat sekä täydennetty (9) kohtaa
- poistettu 12 luku

Annettu 20.2.2017, voimaan 1.3.2017

- täydennetty 5.2.2 luvun (5) kohtaa
- lisätty 2.5 lukuun uudet kansainväliset suositukset (2) ja (3) kohtiin
- lisätty 8.1 lukuun (2) ja (3) kohdat
- lisätty 9.1 lukuun (3) ja (4) kohdat

Annettu 6.6.2017, voimaan 30.6.2017

- muutettu 6.2 luvun (4) kohtaa

Muutos liittyy EBA:n ohjeen "Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti" (EBA/GL/2016/07) kansalliseen täytäntöönpanoon.

Annettu 6.6.2017, voimaan 1.1.2021

- lisätty 2.5 lukuun kohta (1), minkä johdosta luvun kohdat on numeroitu uudelleen
- lisätty 5.2.7 lukuun kohdat (19) ja (20), joita seuraavat luvun kohdat on numeroitu uudelleen
- lisätty 6.6 lukuun kohdat (13) ja (14), joita seuraavat luvun kohdat on numeroitu uudelleen

Muutokset liittyvät EBA:n ohjeen "Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti" (EBA/GL/2016/07) kansalliseen täytäntöönpanoon.

15 Liitteet

Näihin määräyksiin ja ohjeisiin liittyvät seuraavat liitteet:

- (1) Luvun 6 "Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä" liitteet:
 - Liite 1: Hakemusohje vakavaraisuusvaatimuksen laskemiseksi sisäisten luottoluokitusten menetelmällä (IRBA) ja liitteen alaliitteet: alaliite 1 "Hakemuksen sisällysluettelo", alaliite 2 "Aikomus hakea lupaa sisäisten luottoluokitusten menetelmän käyttämisestä", alaliite 3 "Perustiedot"
 - Liite 2 "IRBA:n jatkuva valvonta "
- (2) Luvun 10 "Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus"
 - Liite 3: "Ilmoitus- ja hakemusmenettelyt"